

prof. JUDr. Tomáš Strémy, PhD.

Katedra trestného práva, kriminológie a kriminalistiky

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta

Šafárikovo nám. č. 6

P.O.BOX 313

810 00 Bratislava

Akadémia Policajného zboru v Bratislave

Sklabinská 8414/1.

835 17 Bratislava

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu **JUDr. Veroniky Markovej, PhD.**

„Princíp primeranosti v trestnom práve“

Menovacím dekrétom rektorky Akadémie Policajného zboru v Bratislave Dr. h. c. prof. JUDr. Lucii Kurilovskej, PhD. som bol vymenovaný za oponenta habilitačnej práce JUDr. Veroniky Markovej, PhD. „Princíp primeranosti v trestnom práve“, na základe čoho prekladám tento oponentský posudok.

Habilitačná práca sa týka analýzy princípu primeranosti v trestnom práve, pričom sa autorka zameriava na problémy vzťahujúce sa na oblasť trestného práva procesného, ako aj na oblasť trestného práva hmotného, ako súčasti verejného práva, ale taktiež aj na oblasť, kde sa venuje samotnému študijnému odboru, v ktorom je práca spracovávaná. Snaží sa do podstaty problému preniknúť aj na základe zaradenia tejto problematiky – princípu primeranosti, najskôr do systému práva ako takého, následne do konkrétneho odvetvia (v spojitosti s prepojením na bezpečnostné a policajné vedy) a finálne jeho umiestnenie medzi ostatné zásady a princípy v tomto odvetví. Rovnako sa snaží ozrejmiť, akým spôsobom a kde sa s princípom primeranosti stretávame, kedy ho využívame i tomu, kedy je jeho využitie menej prospešné ako účelné. Autorka textu nám približuje aj orgány, ktoré v rámci systému práva vystupujú ako subjekty aplikujúce princíp primeranosti v rámci právneho odvetvia osobitne so zameraním na predsúdne konanie.

Hodnotenie záverov protokolu o originalite

Z hľadiska záverov, ktoré vyplývajú z protokolu o originalite má práca zhodu celkovo 22,86 %, pričom najvyššia čiastková zhoda s jedným dokumentom je len 1,60 %, čo je možné z hľadiska obsahovej časti práce vyhodnotiť ako minimálnu zhodu bez akýchkoľvek zásahov

do etických princípov písania prác. Práca vykazuje teda vysokú mieru originálneho prístupu autorky k spracovávanej téme.

Všeobecná charakteristika obsahovej časti habilitačnej práce

Obsahová časť predkladanej habilitačnej práce je popisovaná výstižne a prehľadne a predstavuje súvislý celok informácií prechádzajúcich od všeobecných charakteristík ku konkrétnym záverom. V rámci úvodu ďalej čitateľovi ozrejmuje obsah a štruktúru svojej práce, keď informuje o náplni jednotlivých kapitol. Čitateľa zoznamuje s cieľmi ktoré sa prostredníctvom tejto práce snaží naplniť a metódy, ktorými bude tieto ciele dosahovať. Informuje aj o súčinnosti s pracovníkmi bezpečnostných zborov, či o prítomnosti úvah *de lege ferenda*, s ktorými čitateľa počas písania zoznami.

V prvej časti publikácie sa autorka venuje trestnému právu ako odvetviu, či oblasti právneho systému a vysvetľuje jeho postavenie medzi bezpečnostnými a policajnými vedami. Vysvetľuje jeho význam a funkciu v zmysle jeho represívneho účelu slúžiaceho na ochranu spoločnosti, pričom je možnosť jeho vynucovania limitovaná pôsobením právnych noriem, ktoré štát nie len sám vydáva, ale na základe nich aj koná a nesmie ich obchádzať. Autorka sa taktiež zaoberá nevyhnutnosťou odbornosti orgánov vynucujúcich dodržiavanie trestnoprávných právnych noriem. V tejto kapitole približuje a definuje množstvo pojmov a princípov, ktorých pochopenie je pre túto prácu esenciálne. Autorka sa rovnako sústreďuje na objasnenie historického vývoja tohto právneho odvetvia a v poslednej podkapitole prvej časti rieši otázku, či má princíp primeranosti svojim zaradením bližšie k zásadám, alebo princípom.

Druhá kapitola publikácie sa venuje základným východiskám princípu primeranosti v trestnom práve hmotnom. Autorka upriamuje pozornosť na to, aké pravidlá posudzovania sú využívané pri riešení konkrétnych právnych skutočností, ktorými sa do základných práv a slobôd zasahuje. Ozrejmuje prepojenie na medzinárodné dokumenty, ale aj vnútroštátne pravidlá, princípy a zásady, ktoré sú s aplikáciou tohto princípu spojené a objasňuje princíp primeranosti v súvislosti s ukladaním trestov. V závere kapitoly autor publikácie opisuje postup uplatňovania princípu primeranosti aj pri okolnostiach vylučujúcich protiprávnosť.

V tretej časti habilitačnej práce sa autorka sústreďuje na základné východiská princípu primeranosti v trestnom práve procesnom. Podobne ako v predchádzajúcej kapitole sa venuje východiskám vnútroštátnej i medzinárodnej právnej úpravy. Mimo samotných východísk autorka konkretizuje aj samotné garancie princípu primeranosti v zmysle Ústavy Slovenskej republiky, Trestného poriadku a opisuje prepojenie s ostatnými zásadami trestného práva

procesného. V závere tretej časti publikácie autorka ozrejmuje kritéria uplatnenia princípu primeranosti a opisuje jednotlivé kroky testu proporcionality pri jeho využívaní v právnom poriadku SR.

Štvrtá časť práce svojím obsahom nadväzuje na teóriu uvedenú v predchádzajúcich kapitolách a zameriava sa na aplikáciu princípu primeranosti pri vybraných úkonoch trestného konania. Svoju pozornosť autor primárne upriamuje na možnosti zásahov do práva na súkromie, prostriedkov zabezpečovania informácií a niektorým inštitútom spojených so zaistením osôb a vecí pre účely trestného konania a s nimi spojené aplikačné problémy.

V piatej a zároveň poslednej časti publikácie sa autorka venuje aspektom primeranosti dodržiavania základných ľudských práv z pohľadu subjektov, ktoré do nich zasahujú. Autorka nezvolila výklad vyčerpávajúci, svoju pozornosť upriamila len na vybrané aspekty a subjekty, pričom sa venovala posúdeniu dodržiavania princípu primeranosti policajtom a prokurátorom v rámci trestného konania.

Zo samotného obsahu práce je zrejmé, že uplatňovanie princípu primeranosti je pre oblasť trestného práva nevyhnutná z hľadiska naplňovania jeho účelu, a preto by malo byť pre činnosť jednotlivých subjektov, ktoré sa úkonov trestného konania zúčastňujú, vždy potrebné, aby pri každom jednom zásahu bola vždy posudzovaná nevyhnutnosť takéhoto zásahu, ako aj jeho trvanie, či nemožnosť získania dôkazu iným spôsobom. Z toho pohľadu teda považujem tému habilitačnej práce, ako aj riešené problémy za mimoriadne aktuálnu oblasť skúmania. Z hľadiska obsahových častí práce má teda práca predispozíciu osloviť odbornú, ako aj laickú verejnosť a otvoriť diskusiu týkajúcu sa viacerých nastolených problémov.

V zmysle stanovaných okruhov problémov je zároveň zrejmé, že spôsob akým autorka pracovala smeroval k naplneniu cieľa práce, kde sa autorka snažila pozornosť venovať tomu, či je princíp primeranosti v trestnom práve zastúpený dostatočne, aby sme prostredníctvom neho vedeli stanoviť základný právny rámec zásahov do základných práv a slobôd a zároveň, či limity, ktoré trestné právo v tejto oblasti nastavuje poskytujú dostatočný priestor na to, aby bol zabezpečený účel trestného konania. po vyhodnotení obsahových častí práce je teda možné skonštatovať, že autorka naplnila cieľ, ktorý si stanovila.

Príslušná metodológia práce predstavená v úvode spĺňa všetky atribúty vhodného postupu, hoci sa zdá, že ide o využívanie predovšetkým teoretických metód, ako je analýza, syntéza, indukcia, či dedukcia. ktoré však zároveň taktiež môžu ako nástroj poznávania prispieť k správne uchopeniu problému a jeho rozpracovaniu aj v rámci príslušného študijného odboru bezpečnostných vied, v ktorom je práca spracovávaná.

Zhodnotenie výsledkov

Sumarizovaním viacerých aspektov predloženej habilitačnej práce je možné konštatovať, že právne limity súčasného stavu sú nastavené vhodným spôsobom a môžeme vnímať, tak ako autorka vo viacerých častiach práce naznačuje, skôr niektoré aplikačné problémy súvisiace s nejednotnými postupmi príslušných subjektov. Autorka habilitačnou prácou preukázala na vynikajúcej úrovni analyzovať súčasný právny stav a niektoré vybrané aplikačné problémy, čím vymedzila Slovenskú republiku v tomto smere za štát garantujúci demokratické a právne postupy, avšak za predpokladu, že ustanovenia príslušných kódexov budú rešpektované. Zároveň prezentáciou svojich výstupov a možných návrhov *de lege ferenda* vytvorila priestor na ďalšiu diskusiu.

Záver

Na základe preštudovania predloženej habilitačnej práce na tému: „Princíp primeranosti v trestnom práve“ konštatujem, že práca po obsahovej, vedeckej, ako aj formálnej stránke spĺňa všetky náležitosti, ktoré sa pre tento typ práce vyžadujú v zmysle Vyhlášky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 246 /2019 o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor. Autorka prácou preukazuje dostatočné kritické myslenie, ako aj schopnosť tvoriť vedecké závery, čím môže prispieť k rozvoju študijného odboru bezpečnostné vedy. Preloženú habilitačnú prácu

odporúčam na obhajobu

pred habilitačnou komisiou, a zároveň

odporúčam

aby v prípade úspešnej ústnej obhajoby habilitačnej práce, bol JUDr. Veronike Markovej, PhD. udelený vedecko-pedagogický titul „docent“ v študijnom odbore 9205 Bezpečnostné vedy.

Otázky:

1. Je nevyhnutné, aby pri podozrivých z ekonomickej trestnej činnosti bol už od skorých ranných hodín vykonaný zásah elitných jednotiek? Resp. musia mať obžalovaní z ekonomickej trestnej činnosti v niektorých prípadoch tzv. medveďa pri eskorte na pojednávanie?

V Bratislave, dňa 8. 9. 2022

.....

prof. JUDr. Tomáš Strémy, PhD.